

ACC. N:R M. 8533: 1-46.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ellida Ohlsson
Härad: Vemmenhög Adress: nr. 5, Svinstorp, Skurup
Socken: _____ Berättat av: densamma
Uppteckningsår: 1942 Född år 1889 i Skurup

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ue allmogens liv på 1800-talet

Skriv endast på denna sida!

Ur allmogens liv på 1800-talet.

I. M. Tiden från år 1860

De händelser som under Jona Kälster av 1800-talet haft störst betydelse för bondens del är ju enkla i och för sig. Dessa händelser gjorde att inom en relativt kort tid ett stort välstånd blev rådande, men det födde också ett stort självmord, som, då det var parat med obekymradhet, vållade många's ofärd. Man tycks i ha förmått bära välgången eller drage den rätta nyttan av sin förtäring då den största delen av folket varken kunde läsa eller skriva eller räkna, i knappast var första penningens värde. Personer som blivit utfrustade med något större medfödd begärning än mängden, men också med ett tymligt samvete drog ofta på sig en del av de övrigas egendom i Första borgens förbindelseprocesser m. m. med kammanderkriften med - m. h. p. p. i papper som man i kunnat läsa ut "underkoret" i god tur, med resultat att man råkade i process i bonn i korna på adelskåten som underlätta process lyfta alla. Frig vad övrigt man ägde så att man kom på den tiden, var kännedomen för denna tid i sig

man gå tillbaka till mittan av ämbetsdet (jimmer man att
mycket för oss med utgångspunkt just från denna oskärphet
med dess följder. Först där de som fick något underordning
undervisning följde samma med Tycks förhållanden och de
biliserat sig. Även brännvinsbränningsen spelade en stor roll i
krets sociala liv, den billiga östrik tillgängliga spriten var ett gott
medel att för den oskärpa i sitt världssätt när det gällde de
affärer, i utöknat tillstånd visste man ännu mindre vad man skes
under alla den man handlade, i nästan brantheten förvarm.

Man finner så "gäsa-folk" som flyktat till helt jämmande
när de blivit utkastade därför att de ej velat stanna där de
hörde från sin valmaktstiderna de ha blivit tusmansfolk.

Man finner också sådana som gått från gärd i grund till
man också sådana som till varje pris ville bli politiker.
Fräng där det fanns kon, i kalle är att övertaga sina
föders gärd eller tusman i annan ort där de
vidde sig själva. Allt
många som saknade sin politiska riktning till varje pris
förvära den men andra som ägde den förmådde av
självständigt i övertagning

inte beröra den.

När man går tillbaka i ståtens olika grenar ligger under följande riktigt finner man dessa olika förhållanden, i deras tillfälle res i likhet av det som sagde.

För Skungörs räkens del blev ju förhållandena där i givet reformerade av Rutger Macklean så att där var man före i allt det som något för sig, även skolväsendet ordnade han & byggde folkskolor, men med skolgången tycks det i allmänhet ha varit bättre ställt åtminstone inte vid mitten av 1800-talet. Trätor var skolläroanstalt stängd t. ex. i Gäddstöv, något som kommit komma att beröra i de olika avdelningarna.

Moralen bland folket tycks ha varit lägre där än i samtliga stors utövningar av primitivt folk vid gårdarna, i den tycks även ha stigit med hovens utveckling. Både människorna tal, redliga till & ägarerättens begrepp var svagare bland dem som var helt berövade, i man var ofta så förtärad att man inte fäukte på annat än att tillfredsställa kroppens naturliga behov så att man kunde uppehålla livet.

A 1812 — 1846.

1a J. Jordberga

Tealstorp

Per Tumlason, född 1812 död 1892.

Per Tumlason föddes nyårsafton 1811 strax före kl 12 e.v. men "prästen vette komma på det nya året" - "vette det när man talar de där om, så kan vesse exakt sin födelsedag. Med denna omtändliga uppgift börjar jag dessa beskrifningar därför att man visst inte alltid hade så noggranna uppgifter om sin födelsedag på den tiden, ofta visste man endast att man var född t.e. om "Lars-dag" om "Michelsdag" eller "när jorden önte" (= lammade). Det omvar var ju en mycket förelägglig födelsedag, men de förstnämnda vis i själva verket g. mycket tillförlitligare när man vet att man endast menade vid den tiden ä g. en viss bestämd dag, ofta kände man g. datum utan räkna de tiden ofta vissa perioder, märkesdagar i handelen afminstom in mot 1830-talet. Så kan t.e. en gammal persons födelsedag präta på "Lars-dagen" i efterna kan aldrig flyttas ut söderom för him aldrig veta att han är född 14 dagar före eller efter denna

dag i det var först när han var död man blev underkastad en
felet

Om den lille Pers födelsedag som föddes i nr 10 K Jordberga
var man som sagt ej i visshet. Han var sina föräldras först-
födde i om hans första barn är det jag helt naturligt inte
mycket, men något om ställningen i gidsel vid denna tid kan
anföras

Floreriets och tryckets i särskilt hög grad just Jordbergas
underlydande. Om hushållet hade man inte ont att säga,
fräntom tycks de ha varit många om sina underbrorade, men
det ville synas som om befällets behandling av folket varit
hårdare där än annorstädes vid denna tid i blaga boga-
de inga, då skulle man kunna ett utgälla det hårdare
är man märkte. Både då inspektören i ledafogden gjorde
som de ville i sig tycks ha funkt på annat än att plåga.
Det var för bröderna ett enklare ständigt i stäpande dagarna
i andra under krig & slag. Tidens gång under dagens många
arbetstimmer kunde man väl, när man såg och följde,

delvis följa genom diligensens järd i den intill löpande
ledovägen, der som bestämt som en blocka. Där var på
den tiden lika respektfullt av de vägfarande som brandkä-
ren nu, i det gällde att komma ur vägen för den vid nöd.
Så den var ställningen bland bröderna i godset när lille
Per föddes, men såhär var man ändå glad när ett barn var
fött i man såg att det var välkapat. Det var så många par
som kände barnet via modern, i visserligen kunde lyta som
den ledde sig från barandskapet's rista bebor uppträde
när under människans liv intill 40 år då man räknade med
veckorna, men de första var dock de intilligaste. För tillfälle var
man nöjd i den en Tröskambetens smek när man såg att intill
synligt fel fanns. Fårer för sådant kunde precis räknas, i
det saknades såhär aldrig episoder som modern förtalat för
att de skulle få följa, då hon var inriktad därpå i skulle
akta sig för att övernådas för allt.

Som exempel ville jag uppräta några saker till lyta, men
ville i förväg påpeka att alla har ingen komma ihåg, då även

ACC. N.R. M. 8533 '7.

4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den enklaste sak kunde ha betydelse i det minsta ha varit
olidligt för den blivande modern som måste ge allt på i
sina rädsla för allt för barnets skull. En så enkel sak som att
ett stome barn petade till sin mors näsa fick ej förestomma
i hem hon att se på någon som hade något orantigt i drag eller
äthvor från barnet att teha den, tackade hon mig till något, hon
barnet att noka till bröstet, o om en ks vispade till kvinnan i en
riktet i hon sig med handen där fick barnet "ho-slick" = en
från ar häret i pannan hon ett puka åt motsatt håll mot det
övriga, ett av de vanligaste o oshyldigaste lytarna. Var det
däremot hon efterbord som slängde kvinnan i ansiktet
eller hon blev rädd för blodflöde, om hon drog ihjäl en mus o
i fick se blod o därvid sig sig på något ställe fick barnet
det ett stome eller mindre lyte = födelsermärke på
ett alldeles vanligt ansikte till en liten flicka, där man må
lite fantasi kunde se konturerna av t. ex. en mus. Ett lyte
som ofta förekom på den tiden var ett par små eller små
i barnets rygg som alltså troddes bero på ett kvinnan när

ACC. N:R. M. 8533:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Man rystade med något i en klädskåp, något som på den tiden
degligen förekom, kommit att knuffa till det uppställda bokst
så att det föll ned i listan hade kögg henne i ryggen så att det
både gjorde ont i hon blev rädd. Som det vid som skulle göras
i detta fall var egendomligt i bar vana av intresse vil jag
beskriver det. - Om den hade att lägga ner barnet i kistan,
stränga bokst i sätta sig på det medan hon åt en bit bröd
Det gick ske fort då kistan var tät, i tjugonde tillika.

Gick vidare till bakgrunden med degiga händer gick
barnet utslag på kinderna ofta inte för än vid vuxen
ålder, kom hon att trampa över elden vid bakgrunden den
steg över ugnsgröjorna gick barnet eldsårken i varmede
om hon kom att äta en elds vidå libasi, en elds brand den
något av ugnsgröjornas behållare på i rinnerde vatten var
medlet. Barnet kunde få ett svårt lysne om föräldraans grätet
i modern blivit upprörd, då gick man blanda några droppar
av föräldraans blod i ge barnet. Glade modern lät skrika
Tee. av någon giss blev barnet skrikigt i skrikigt.

Fjeld de svårare ar lyftens räknade mar den öppna jisteln
vans orsak jag ej är säker på. Det tycks ej vilka som om någ-
ra tid här gjort verkan uten döden blev i svårare fall botten
för dessa barn. För somliga lyften var man annars säker om bot
när man fann det rätta för andra fanns inte bot. Hvarskän-
kan-lapp kan här förut som ar åsynen ar en bevis, som
man just därför blev botten för den utjutne karan, i många.
Kanske de flesta hade ansett uppkomma genom att förinnan
kommit att se en tjuga, grep eller annat sticke verktyg stå
rätt upp nedströket i marken, det var då allmänt att den
som var något så när outänkbar aldrig sticke verktyget
mer i jorden uten stälde det på tub uppåt något eller lade
det ö om någon gjorde det gick någon annan som var mer
outänkbar som ö ändrade det, ty man visste inte vem
den kunde komma att se det ö om den levande förinnan
ej vågo hade mod att gå fram ö lägga nu den kunde
det gå illa, jästoa språken för vad jästolen skulle bli här i
senare tid korth inorken på jostrets utveckling just i denna

sätalj, men dem kunde inte släppa tanken, därför kom man
 ändå in i renare tid iakttagit detta bruk att inte ställa
 Fygare: junder även då man ej sjöts tredje släpsi, exempel
 vns ej väna att äta fram när det gällde en sådan sak
 lövess i alla lyten var fallande sjukdom eller "slaget"
 Orsaken till denna sjukdom tros vara att kroppen
 kommit att äre slakt av något djur eller ett anfäll av
 sjukdomen hos annan person, en kändare kvinna hölls
 också borta från en dödsbädd, då hon inte fick se någon
 döds kung. I följande fall kunde man se bot för barnet
 om hon kom ihåg tillfället i kunde räkes det rätta när
 det gällde att göra råd för det. Om inte fick hon försöka
 både vekt i oligt för att söka rätta det rätta; så länge
 hon leade i kunde försöks fanns bopp, men hade man fått
 bot fick barnet ej följa sin moder till gravens, då skulle
 sjukdomen komma åter i bara obotlig, exempel ur veck-
 lige livet kan framdragits (i alla fall där moderen gjort
 råd var det förbjödet för barnet att se ner i gravens).

ge exempel!
 a. j.

Som exempel på den konstiga torrdens uppstå kan an-
 föras att en kvinna i Swidborg på 1870-talet ^{Red. 80)} gick för-
 bi en plats där man väl på med stället i de sig en
 fjuga stå värt men i marken. Hon visste hur hon hade det
 stället, men saknade rodd att gå fram i andra fjugan fast
 hon visste vad följden skulle bli i både sig orolig därför.
 Brevet gick också konstigt i som det inte kunde ta brottet
 i var för något att operera (dela det blev opererat i var för något
 att vara brottsligt vilket), men är det det i de obetänkamma
 människor som brottet varit regel uti sågas skuld till olyckan
 i detta fall drog ofta fram den varning för obetänkamma i
 sinare till de alla vinder den.

En muskel i flimmring hade råkat det i alla medlet
 i fall för sin dotters fallandesjuka i som var fullt sjuk
 i många år, men blev av muskeln strängt tillräckligt att när
 hon var död inte följa henne till graven i framför allt inte
 se mer i den. Hon satte sig över detta i gjorde tvärt omist i fick
 omedelbart sjukdomen åter i blev en strökanne för hela sin
 återstående livstid. Vändelser från slutet av 1800-talet i allmänhet konst.

I de fall där g. vid förundersökningarna i första
instans, att när en brottling offentligt avrättats, om-
delbart som förordet villat, taga något av blodet & dricka
i sin efter bästa förskedden över förordet, man dömdes
därmed sjukdomen, som förhåller ansågs som ett mystiskt
band av onda makter, bakom sig & man var löst & fri.
Många rådona fall förekommer efter avrättningarna på
Galgenbadet i åsyn av vittnen har förutts i i senare tid
i den som varit med, man best spetsgårdar som bildade
kring avrättningsplatsen av socknarnas upptäckte folk
under fjärdings- & sex mån i nämnde mämnen innanför
spetsgårdar blevo de närmaste vittnen. Till den ordning
synes när de sjuka kommo in med vissa skador under
ögonen i förordet ännu blinkade, det var många ännu
vid den senaste avrättningen då för mordet avrättades
medelst halskniv, men utan stegling.
För den blivande mordets egen skull måste man vara
mycket nog med att när man följt en väg i blippt när den

ACC. NR. M. 8533:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

omedelbart skilje solo i tronjon it, lösa nu den, ty skulle
 en krossade krossa krossa in, en sådant stund när vären
 ej var löst blev hon ej förtret utan kom att dö i bamsäng
 o hon skulle då gå i ständigt ångsten. Angående detta var
 man om möjligt annu mera nogg än när det gällde hjuga
 o det ända in i tid som jag minns, om ej därför att man
 själs. Trodde därför så därför att man ej ville vatta andas
 ris, då man ej kunde vara säker på att ej något ar den gan-
 la fäderna rätt kom. Under jona häftes ar 1800-talet
 trodde man allmänt på allt detta i mycket mera därtill i
 ganska ofta levde fäderna i detta avseende kom rekler ut
 med avseende på vären som i förbigående nämnas att
 en krossas inträde i stuga medlen man ryttade med
 att på i gång en röcka badade att vären skulle gå högt,
 man skulle på dåligt sätt ty krossas hade dåligt ^{skedd}
 därför brukade den inträda de krossas som ej ville vara
 orsak där till tronja högt medan hon lyfte något på
 hjölet o sade: "Duktigt skäl, allting gå vät, skotts o stå
 ingen till gå uti."

Det betyder
 "strödd" ?
 skall vara a. j.
 Skedd
 märkte skottet!

Med "stidde" menades vinkeln mellan benen
som fräktas som en motsvarighet till skälet i svärm.
Men en mans person delade benen uppstod ett stort
skäl då han som var blödd i byn hade bra
stidde, han strada bra i trädde lant i intet
bindade honom alla var i vägen.

En kvinna bindades av de långa kjolarna så
att intet skäl syntes, det blev trängt i nedigt
ingen tydlig vinkel syntes. Därpå sökte hon
som hon kom in genom att lyfta på kjolen i vissa be-
men, framga högt i våra försvars rätta till saken
så gott hon förmådde.

Den lille som såg dagens ljus vid nioå 1812 i Gudsbygd
var en alldeles valskapad i att man ansåg det för en lycka
kän man först när man vet hur många faror som redan
lurade. Men de äro ej slut med att barnet är fött valskapat
säkert fick han ställos sig i ryggen, då Trollden där ej
var långt borta. Det fanns där gott om ätteliga i grannskapet
i det händet att man både kunde i såg deras invånare
Trollden många exempel fanns just där på att de sökte
körtat med folket i man bytte respekt för dem.
Man sökte vi fört som möjligt för den lille "bristfäst"
då Trollden redan ej hade någon makt eller förmåga att
byta ut den mot en av sina förklungar, skulle den lille
bli förkympad i fört stort besind men liten förstånd terdes
att det var en sådan bytning eller "spjötning" som Trollden län
nast i utbytte mot det egna barnet. För att inget bytte skulle
ske fick säkert icke ljuset vara släckt utan fick brinn
natten i genom tins barnet var bristfäst. Att bruka som fört
levat in i manne tid, även om anledningerna var glömd.

Den lille hjälplöse stockaren i vaggan med de tjocka "fjär
dynorna" i med vaggfäcket som var en lika vacker i viktig
detalj som Sängens Tjocke, här bundet över med vagg-
bandet var färglad till leandö för hans armar vars lin-
dade här intill kroppen av en list som lindades här från
axelarna till fötterna över ett en blyt "svop" allt av tjockt
yller i så här det brukats in på 1880-talet, då man an-
såg kroppen i även armarna södra styrel i betotta stöd
"dessa Träng fick barnet ligga ganska länge. På vagn-
det sattes en mossa av kolorta olikfärgade men för "granna"
anseddde lappar utpå samt intill limfoda med en bit
mjukt skinn i nacken som ansågs för yttre ontillig; barnet
fick aldrig ha obetacht blivit, då man dels ansåg det g. tala
vid det i dels av någon för mig skänd mytisk orsak (ej heller
de gifta kvinnorna gingo med obetacht blivit för så lång tid
tillbaka utan använde i vardagslag vichude hattor; till helg-
dagsbruk i fest klutar). Över detta bytte samt de tjocka dy-
norna i tjockt badde som nämnts "vaggband" träs över

vaggan i ett andra band fästes vid vaggan att hålla den i gång
med när ingen fanns att sitta som ständig "vaggpjäs" o man
själs ej hade tid att sitta intill vaggan o hålla den i gång med
händer eller fötter, man kunde då gå omkring o samtidigt
draga i bandet ty, vaggan skulle hållas i gång när barnet
låg där omkring det var väskat eller som man ansåg det nöd-
vändigt att barnet under sin spädaaste tid skulle ha det så likt
underlivet som möjligt omkastat, fast i gungas för att leva o trivas.
Därför fick det inte förekomma att vaggan fick sättas i gång
när den var tom, stora barn hölls några ifrån att så göra,
det väckte ett pinsamt uppseende om vaggan på så sätt sattes
i rörelse ty då tyddes man att den snart åter skulle bli tom
barnet skulle då i denna tid fortllode delvis in i vuxne tid.
Det dröjde ganska länge innan man ansåg barnet ha fått
sådant stadga att det kunde få använda sig i i vagn låg
det länge, missor användes liksom länge till användets
ben helt förenats i ända in till slutet av 1800-talet användes
missor fast av funnare material tho småbarn var det just

pi mössan man kunde se en "svare-glytten" var en pojke
eller flicka, inte på jürgen ty de kunde vara brokiga både
mer es fasoner, pojken mössa gick mer med en spets.
pärmar, satt slitt åt kring ansiktet där den endast hade
en smal kantning, i nacken fanns en rundel, medan flickan
var kunde ha kräs upphat päntien o mere liknade en
"kräka" i nacken, yttstycket kunde vara fummare i enfärgat
eller av ett slag, medan pojken var av flera olika färgade lappar.
Bestämde färg för pojken o flickan har nog kommit i bruk
i senare tid de en pojkmössa som jag haft i min ägo i
som är från 1849 o uppgjorts som lik de riktigt gamla
(nu i Svandholm) har flera färger o ganska mycket vitt.
En flickmössa från 1844 som tyvärr förkommit var mer
kare o av samma slags tyg ej bitar, men med rundellen var
man nog o patte i en pojkmössa med rundel o ~~spets~~ skär-
ning i tungform i pärmar pi en flicka.
Ej ens när det gäller dopmössor har man varit så nog
med färgerna förr i senare. En sådan i min ägo från 1886

är visserligen köpt åt en flicka & han vido i gröna band, men
den kan utas vidare användt även för pojkar & dyliga nrosen
han funnits med samtidigt vido blåa i gröna band in till rekel-
skiftet, kanske har dock de brokiga biten funnits just för att
göra dem användbara i vilket fall som helst som ytterligare
fyndnad kan min 1880-tals många små förstorade glaspartor
på rosettarna.

Om den lille pojken är 1812 hade någon särskild dopmossa
vet jag ej men ett särskilt soep, mytt i purpur hade han
säkert. Beträffande namnet så något anfrågs Var per-
fadern död var det nästan allmän sed att han kallades
upp när äldste söner skulle döpas & endast om han haft
några särskilda dädiga egenskaper undoch man det, de kom-
st. ävas med namnet Särensot kunde det ej till att kalla
upp den som leode. Den gamle kunde då förbrändre säga
"Jag behöva väl inte kalla upp min förn är ja e det, eller I vil
vara är med mi." Det är nog påminst därför det ej varit afsedat
regel att namnet upprepat i vartermas lott. Dock kan det

även funnits gamla som hänt sig stolta över att bli upphällade
med de de levat.

Så skulle nog denne lille brummet att keta Sven - men kom
i stället att keta Per Teubsson jag känner g. omständlig-
heterna i detta fall. Möjligt är att en pojke fötts fört men
då i att denne keta Sven. Man kan då inte velat ge denne
namn namn då man befogat att även kan då skulle de ty
så kan man tro i i senare tid. De gamla personer ofta
förebildt dem som kallat upp ett fört otidigt barn.

När barnet var döpt skulle det "sva i sveed" det var
döpt i för att brumma att Tivao.

När lille Per äntligen "sva i sveed" kom han att
gå i kjol utan byxor i så fick han gå blödd till han
var 7-8 år gammal då han fick sina första "rikliga pläs"
i då var han även färdig att bröja deltaga i arbetet,
vakta får i gård i även kom, någon skolgång kan jag aldrig
hört om för hans del, att läsa ländes i hemmet.

(Man hade ju här att göra koreis i det tyckes sig denna

Tid ha varit alldeles oföretymligt beträffande äckere- och arbeta vid gårdar. Där som fanns i gårdarna fingo dessa göra dagligt kroeri vid gårdar för det skulle man hade annars jock bonden källa dräng outant för detta.

Som ett exempel på förhållandena där vid denna tid vill jag anföra ett par handlingar. Släkterna inom bondestammen var ju på den tiden till större delen samlat i gården, bonden till jorden i kroeriet, så även Per Truls släkt i en gård hade hans kusinen ett dagligen göra kroeri för deras jodens gård Det var två unga killar det gällde i den ene, som var oerhört stark men lugn i talig, jock gå vid gårdar, då han hade lättast att utan brist utföra det styva arbetet som blev dem ålagt, utbrade man inte den klagade vankellen nämligen jock, kuggi stog kunde till det dagliga. Men just för denne kill var tillräckligt för den starkaste vid gårdar blev han ändå justerad som sin förmåga i en dag stupade han i minsta föras till rätt vem. Handlingen kom till hushållets öron i som de vore mera om rätt folk

= föreläsa, som
fravillbonden
var skyldig att
utjona utas er-
bätning.

den sjuke i hans famly var vår anskisna kusken, stälde
om att lekare kända till sin staden (Lystad), denne konst-
terade förmod, men både för hans egen i de övriga i god-
het hade han "Tagit ihå i sig" i sin han dog lades skulden
på befälet = lada sig i inspektör, det var deras skuld
men man var maktlös i vägar intet säga eller göra
med denna övertygelse frjeda den andra bröden i hans
ställe. Han hade hastigare byrme i då för hade man ej
vägar släppa honom under fildomsöket. Nu kom han
naturligtvis med hat i sinnet i sin befälet för ut om
honom ges han som på tal i blev genuppriggad så
vänt att han blev liggande sjuk "Glemmes med" som i
gen sig person i besökta honom i gjorde sig ständigt
underattad om hans befinnande i gjorde allt gott som
stod i hennes makt, men han det gällt till, att han blivit
elagen för därav. Indes man inte yppa, då man påstode
att de skyldiga då skulle ta hämnd, så radd var man
för dem som ändå stodo under ett kerskap som endast föle

sina underlydande väl. Även denna man dog av skadorna
i de röjdes både av olyckskamrater & heroskap som kanske
nog anade sammanhanget men ej vore mäktiga att skapa
annan ordning. De visade intet deltagande i när en så för-
måga i efter som deras höga stånd föllat
som uttalar sig in på sin egen och säger om det var under Erik
Reinholds eller Karl Adams v. Kolbens tid detta händelse
högast in att det var under den äldre i att det var Karl-
Adams när som visade sig på oss, de befäl mig under
Karl-Adams tid och var så allsmäktigt, men kanske kan de ha
lat som för bekom hans rygg, då det ser ut som befäl mitt
att säga i att plåga de underlydande.

Under Karl-Adams v. Kolbens tid flest förhållandena helt
förändrade & hans myndighet om sina underlydande är
i allmänt känd Det skedd en utveckling i alla häns-
ende såväl beträffande jordbrukets som den sociala ställ-
ningen bland bönderna
Trots rådets för befäl sökte bönder skapa sig frihet

på godsets beströmad. Så kunde man här i den gård som
 var Per Tuuls hem o som låg alldeles intill godsets bänkar,
 rätt till stäppa rina hästar, som var många för "ackorsnas"
 skull, i gårdens borrhäring i hämta dem tidigt i afton.
 En natt hade man varit någon rida förbi i skarp frost.
 På morgonen var tre vackra unghästar bortstulna och
 måste ta förståelse då man inte vågade gissa något som
 hästjävarna var visste. Häststölden var ganska vanlig,
 som man använde de stulna djuren för de långa tillbehör
 vet jag ej men senare kunde man komma anda till Höper-
 kamm med dem i bli utnyttas där.

En annan episod kan berättas från Per Tuuls bandon.
 Han hade en foster "Mama Gyllets" härad i Gyllets gård
 under Håchebygd. De skymtes ofta från att föräldra-
 äldre hade varit stolta över rina barn men de tidigt
 kunde ta sig från på vägarna på egen hand i man
 nämnde stolt att puppen gick till "en fjärrväg" eller en
 "halo vilt" ensam i "vittat rött medan han gick i björk".

håstölderna

Så om en främing för de färden som väntade när han kom
upp i en tid då ingen järnväg fanns utan man var hän-
visad till landsvägarna.

Som liten pojke skulle denne lille Per rida den långa vä-
gen till sin farfar i Gudsmo i Gyllebo, det var en lång väg
större än plats för en 8-10 åring. Vid en av de många
gränder som på den tiden skulle passeras använde i den här-
ta måste släppas, sprang denne trubaha i kyrkan och
gick den väg som var kort, eller när han skulle trubaha gick
han en kort avfärd i kyrkan i kyrkan vid den kyrkan
som var nära av Gudsmo. Häftarna var många i dessa
tider lågt under denna tid. Om det g. varit för åskade
skulle både sibiriska och andra domineras liksom de gja-
de hos de bönder som g. både hovers- och ledig ledigt
endast hade sina egna stadsresor att fiska på, dock
hitt man var för jorden nödret även hos dessa bönder
i och till man en god bit om mitten av 1800-talet
så färd Per Trubsson upp, läsa kunde han i "Läste som en
mäst"

men skina eller låsa skinn på kinnor kan ej, då han tidigare
aldrig berättat någon skola. När han kommit till någon
äldre ifrågasattes att han skulle övertaga gårdar efter sin
fader men det ville han ej. Justia förklarade i gudsret då
helt försäkrats, kunnat ombyggt. Trädgårdar anlades vid gårdarna,
jorden försköttes, trängsel lättat i allt ändrats till brukens
färdiga så att han Tom hade det bättre än i många andra
gods tack vare Karl Olof och Holstens regemente, minnet
av vad som varit i vad man lidit genom befälens kändhet lig
dock som en mera örer folket i Per Tullson som så många
andra ville bota på den plats där upprättade löst, lidit
i ditt under så svära omständigheter att det ej kunde
glömmas av den som sett i höst det 9 stället blev det en
system som till gårdar i beaktelse den till sin död i 1846 då han
var över 80 år gammal.

Eller till Per Tullson längtan efter oberende var han man
fäst då han skulle in att något som brukare av en gård
som var fladd de skinn i gudsret bepte. Att litet husman-
ställe

i tydligaste delen av Skumpas socken där jorden t.o.m. utgjordes av en bit mark som blivit övertagen när Rutger Skockleas skiftade Skumpas sockens jord i delade upp den i lotter om 40 tla. 1/2 mte. Det var endast en del av de c:a 2 1/2 tla jord som Rutger Skockleas på sin tid förpantade bort på 150 ar i som under då blivit bebyggd med hus som ditflyttats på annan plats. Det var år 1845 Per Trubson blev sin egen ä i år 1846 gifte han sig o så är det första skedet i hans liv tillika i handelsens början att förflyttas till Skump där han kom att leda den återstående delen av sitt liv alltså: 1812-1845 i Jndboga o 1845-1892 i Skump, men kontakten med Jndboga bibehölls under hela denna tid i umgänget med släkter som intant. Där skede välförändrat allt mer i o med att broeriet uppkändes i bonderna blevo förmögna med pengar tillänta i gott anseende, men för Per Trubson inträdde en viss tid med vis försakelse i händ arbete för brödet innan han nådde ett relativt obersende.

1 b J Skurnup 1793 - 1845 - 1858.

I det följande vill jag med stöd av gamla papper nämna något om den jordbruksöden från 1793 fram till 1845 som blev Per Trubs egendom, under de närmare 50 år alltså som gått från den gång Rutger Maddelears föräntade den till P. T. förärvade den.

I det papper av R. Maddelears hand där han pantfäst öden på jorden på 150 år från 1793 finns ännu i beaktelse i min äga. Det var omkr. 2 1/2 Td (2 Td 19 1/2 kapp-l) söder om nr 24 Skurnup i ägare blev då Christen Andersson i Lindby i den summa som utbeades därför utgjorde 150 riksdaler specie. Nästa papper som visar att jorden skiftat ägare är från 1821 då som ägare stämde Jonas Andersson i Skurnup, han den kommit i hans äga är okänt, kanske genom att den är bebyggd och försäld i auktion d. 10 febr. till skomakaren Lars Mosell i hans hus och Anna Torthe Hobro från Tinga-rid i Skurnup för en köpesumma av 5,208 daler Smt. Lögprot. i nr. 1821. Lösen 5 rd 24 sk. Auktionsförman var J. Holte.

den uppförda 12 bunningar lura som hon köpt av sin solidare
mans arvingar. Till rusthållaren Anders Andersson i hans hant
in Klara Gårds dotter: Hassle Börsen för 400 riksd. bankes
kontant. Den äbenspar ej endast som vid de föregående
försäljningarna försämringsbevis med den begränsade äga-
rätten angiven utan äga utbytningens bevis för delar jorden
år 1826 som ej var lagfast lagfast i detta köp; sept 1843
Lösen 36 sk. Karta 4-, bevis 24 sk. Summa 18. 16 sk. Bankes
arvde 12 eller 19. Den kan lagfast köpets först då nytt
köp skulle födas; bevis.

Å 1843 försoldde nämligen ovannämnde Anders Andersson
1 tld 19½ kopp-ld. år 19 endast med tillhörande hus 11 vägg-
rum (= 12 bunningar?) till åtton Jöns Olsson ägare till
n: 6 Skump för 266 riksd. 32 skilling bankes kontant med
gårdens angivna till Skensjöns i Hassle Börsens fyra ägar;
öster-väster i flera åbyggna delarna vid norra sidan, men den
nämnes endast försämringsbevis, ej fyltes handlingen. Därmed
delar endast i två delar då det en tld. år ej fördes av

detta köp. Lösen 4 sk
År 1845 försåldes så ovannämnde Jöns Olsson denna jord
med sina 11 väggarnas hus med sin Fycker man kan smusa
lat med mynden Fy arealen uppges nu till 24 1/2 kopp
önskvärd samma gårdens stä angränsa, i det är förmodligt om
den nye ägaren Per Olofsson i Tullstrop visste såväl vad
han köpte i betaldo med 366 rd 32 sk bankens portant.
Oven kan utöppas föraktning, bevis, var inmelnd den nye
ägaren ej fycker ha förtäat, men ej tydet ar jord köpet ar
med utskottet Jöns Olsson i Rattvina Olsdotter n:6 Mu-
ny i januari 1845. Senne Jöns Olsson hade enligt ett an-
nat papper lämnat den jorde ägaren ar stället till mot intede-
ning i när denne ej kunna fullgöra sitt förskott ägare till
det. När skymtar ar ar de personer på denna tid som ej draga
sig för att den mytte ar andras ökning till. kan komma att
spela en stor roll i det efter följande. Öknamn Näringar.
Samma år 1845 d 26 mars Transpaterades köpet på drängen
Per Olofsson i St. Yndberga i det jämfallet som ar Per Olofsson

Om efter vad jag kan fatta ~~var~~ jeder till Per Tullsson, själs kon-
nat skriva sitt namn under handlingen, medan P.T. själs
endast satte sitt förnamn P.T.S. under de handlingar han
kom att underskriva.

Först år 1858 återbindades den fjärdede delen av egendomen,
utgörande 24 kopp land, holligen en aredel eller ett förbehåll
sedan ägaren Anders Anderssons Tid, sedan ägaren drängen
Glaus Andersson arbidet till egendomen till detta tillfälle
med det hans son därefter uppfördes jämnades med i endast
någon förmåga i den andra beringstänkan, utropades i auk-
tion av Per Tullsson efter länge förklarade som det står angivet
i protokoll, för 4201 dalen eller 707 r: d 19 öre Rn. Lösen:
1 r: d 25 öre Rn.

De två delarna åter förenades under samma ägare
i nr. 6 om det drögs med 700 rd. för $\frac{3}{4}$ Td jord på den tiden
de huset om det varit skulle isas i var undelöst, men man
visste att löset var sådant att man tvingat måste stanna för
huset de var måste komma i besittning av det var som lig

skidles inpi kans egot, därav den justfärdiga Värdar, Teologen
mellan avfärderna till den arbidne eller dessas ombud i Per Tuulson
huset var medelläst, men de andra husen där Per Tuulson
bodde ha stått kvar till senare tid i under jön under om-
byggts så att när de varo jö 1820-talet endast någon liten
byggstump i stolpe jäms kom att de ij från bröjer varit
uppförda där utan flyttats dit från annan plats kunde
man tydligt se de de grova skottarna tydligt för
sjön så att jönt ha varit användt kanske mer än en
gång, genom hiet med den utan faststående oräddade
fägar i flera riktningar

Detta är vad jag vet om denna jordtills historia från dess
färdsmäst som hemmansdel till den kom i Per Tuuls ägo.
Det finns ett par luster i handlingarna ätkonst hand-
lingar jön Jons afredsson mellan åren 1493-1821 i jön
Olof Olsson som mellan 1821-1826 blev ägare till den.
men kanske han överlätelsen här skett jö annat sätt än
genom köp. Sedan 1845 har den stannat i samma stälts ägo i

1943 är de 150 ären. Tre ände.

Genom flera böj är smältna ökade Per Trubson är smältna om ut sin ägorymd till c:a 7-8 Ha ö den ursprungliga förpantningsjorden blev införd med ö kom att utgå och det är det hela, dess gränser utpländades till utpländades men ö mer minnet är dess ursprungliga särställning s. o. att man slapp att betala vissa utgifter för den då den kom ut på för den i mantal samma jorden.

Ch: 24 Penning kom tidigt att uppdelas i små ställen i smältna ö man sålde ö förte smältna, där för kunde PT komma att förta och jordbit nu i en annan då. Det hus mitt för minnet som ursprungligen varit stammen för minnet var endast till husmanens hus som de andra, endast det typiska bryningshuset vittnade om att det varit en gård. Flera av de andra husen var det flyttade från annan plats, något som var mycket vanligt.

Ch 1846 gifte Per Trubson sig o därmed är man inne i en annan ardelning av denna beskrivning.

~ 1818 - 1846

1^c J. Arsjö och Dalaled p. Penny.

Anna Andusdotter föddes år 1818; Arsjö socker intill Dale-
led; Pennys socker som dotter Fru Andus Gypso om ö kans
vuxna. Hennes födelse dag känner jag ej ö vet ej om hon kunde
den jästo de hennes mor dog när hon ö hennes syster ö som
späda i de rumen kort frugo stygrom. Denna stygros ha varit
ett man kraftigt pruntimmer ö bamer frugo kvinna på att de
kunde stygrom, strängast, känd behandling i ett tidigt stygth
jande av de smås krafter på kort arbete om de enda minnen
hon kunde ar om glädjefulla barmom. I deras hem idkades
kränning kränning i ganska stn skola, man hade qviville-
gion på tillverkning sedan det var slut med de friga hön-
ningen i fick kränna vis mångd efter måttet av de tillbeten man
kunde om kränna på visst mått efter detta mått således skott.
Dette arbete som ansågs för mycket krävande fick flickorna
deltaga i de mest de kunde göra någon mytha i det väste de
fot kränna efter stygromdrens åsikt, de frugo släpa vatten fru

bränningen i potatis-trätt i roring ständigt tillä väderna
i iskalte vatten vid potatis-trätt i roring m. m. samt så
merit deras svaga ryggar kunde utstå det rulla Trö vid Trö
upptagningen i egen rorse i Hylteberga, det bekröda Trö
mångde Trö just för brännings-bränningens skak i de
svaga ryggar väckte så det spårade för dess ögon i fingrar
na som grepp om "oullbrens" handtag kunde ej räta ut när
de stäpte Tröet. Dessa omständigheter följde och i skuld för
att Anna Andersdotter redan i unga år plågades av värk
i medelåldern blev när hon var i sin ungdom ryggen böj-
des i vinkeln mest nedre delen av bälgen så hon gick från böjd
Torsupptagningen fick skuld för många bröda ryggar i
var ännu skuld till det gissel som väskilt männen som
stods dag ut o dag in i det kalte vatten, var utstått för
-passan- eller som man kan se "vandrags- eller "varomman-
dags-kålan" en sjukdom av malarityp som när den
på beständigt tiden ansatte den angripne, gjorde den stark-
ste Karl alldeles hjälplös, då försökningarna ansatte honom

is tid åter hastigt upph
ar denna sjukdom att det
för tiden sjukdomen fö
ms som upstått av den
För kvinnans del blev

de Jonsten Anders Geppes
sät till bälgen från den
vandra Själö dag / hon
igår den så det var sed
vid riden en första ma
st arbetssam ungdoms
var i sin egen ögj Bränd
de Jonsten det närm
massen av hastigt ut
att göra det så väl ut
saga som närstilig i
koning i spänod. Har

öfverde så att styromästerns höstflögels lögur as 7 le. ordnadt
omskulades as utmärktende.

Systemen blev gift med en lantbrukare i nämnde man i Almo-
näs i Torshög, anordnat under Torshög. Denne fiske först till
Anna A.-dotter, men sin lön og var lagad men systemen var
det sig kan komma i stället i det försäkrade som om denna
renare när Anna A. blivit gift med sin kusman gamla
villo lögur för henne med sin rikliga tillgång till de bästa
fisksodaleten s.s. Kaffe, socker, risgryn m.m. som denna
till stor del gick undan. Från denna tid hade Anna A.
konst att minne sig när systemen fästman, som själso givit sig
föräran om fästman de saker som det var brukligt, påskett
utskurna i Tulpenbuktade i namnade med ättas försäkrade
sörre, skåttehö, klapphö, i Kaveldon (Kabel i bröda
med krost) gick över Anna A. likadana med ättali 1837 och
1855 Av dessa finns ännu Kaveldoner i Jönköping (i Torshög län)
I Jönköping kan nämnas ett denne Anna A. s. vägen var
med som nämnde man till de rista arättningarna i

Galgebrosken är 1848 den "spetsgård" bildades av uppbyggda folk
 på den hela kändes. De hade ett med seemän i fjärdingsmän
 i spetsen fyllda sig bring av rättspåtaren värda utåt för
 att binda mängden på att hånga igenom. Om man i spets-
 gårderna hade rätt ledamöter i nämnde män in plats i det var
 på denna plats där man såg den folk kunde in för
 att de bort för fulla de sjuka spetsgårderna binda de sökers
 i någon mån insyn av den stora massa människor som
 kom till tiden, det var mycket både stora i små på hela
 åter i den rista jag vet som varit ärova vittne i som jag
 inte berättat denna dag först 1918. Den stora som mycket
 utifrån med den någon anförant stora med i spetsgårderna
 nämnde männen säga allt, steg och till en annan av den
 det var kändelser som aldrig glömdes av den som var med i
 som ofta kom på tal, men även för att höra i de av fjortio
 medlemmar när de remskades till tingens ställen; i staden
 för kunde man ta sig åt. När man var i husa säga
 att tyvärr var kända, det var något av ett ögonmarg.

abstrakt som
 av hem
 ina best
 om en sek
 en ung m
 i telen
 i sina små
 flera ställ
 it syssel
 ta kunn
 ena st
 sig grad
 i gätt i
 i so goda
 grad in
 re värde
 gamla

om väl kände förhållandena, ansågs att den intima samman-
bland kulturellt tillbakakämliga individen befördrade räk-
ten, i att man just på detta sätt tal kunde komma igen
knäckta i krogoddsaren i krogoddsaren sätt i åren: följande
släktled, "den som er krogoddsare" eller "knäkt".

Bland andra minner som Anna O. hade från sin ungdom
tid var ett par som berättats om Rutger Mackelan. På be-
trädet att när han en gång var ute i red omkring bland sin-
börda kom han att tona en pojke springa en visa där
hans namn nämndes. Han gick fram till honom i bad hu-
rom springa visan för sig så skulle han få en peng. Pojken
sjöng visan som hade flera verser men som redan på 1850-talet
var brytning värför jag ej kan återge den, endast ett par verser
var jag i minne: "Hal Mackelan, sina bröder (börda) bring
sprer di kan inte amed i vänta, är dogli ränta
Pantafflor i köll, ti varit endast mät". Pojken fick som
belöning en blank peng. Om han visste vem han sjöngit
indrisan för, en sådan var det, är ej godt att säga. ej heller

vad Moakleas tänkte när han fick veta hur man njong om
 i beklagade sig över o bestode honom för att bröderna bli-
 vet släppta ut ur sina byalag där de sedan utnämnes till
 varit vara att vi tillsammans i ha stöd av vandra i
 spritt omkring i bygden för att sköta sig själva efter hvar
 myndig heter var fördelar de i kunde inse då, men
 väl efter några år, då väl fändet var insteg.

Et annat drag ur Moakleas liv som berättats i hvar
 ungdom var att han som helt saknade fändet, dagligen
 skulle ha mycket bröd i sin detta skulle mycket matas
 i handkvarn, Tröliges därför att alla skulle veta att han
 i hade bristigare eller hade finare bröd än folket.
 Lovliga togo detta för en egenhet hos honom, samt att
 det såsom ty denna uppgift är lika från flera hvar.
 På samma gång kan man se att Rötter Moakleas löste
 efter hans döds sällas i aktion i matsalen i daktug han
 intill dessa dagar han i sin särskilt i de stora delarna
 av sin ungdom saken följande i felakt i gårdarna, därflod
 sedan en s. k. blockriten

sin protest
 i minne
 obsonde
 i samband
 av till de
 onds som
 m, inte
 väck på
 att det
 för varit
 nya system
 viktig i
 ändes ha
 skulle
 om så all-
 i sälls-
 de och just

Fästia det egentligen ej till henne i detta sammanhang
vile jag de fram en handling som berättar från d. d. a
ungdomstid i om visar vilken tillit i tilltro man hade
till hennes person vid gifningen. En moster till Anne d. s.
som var karpiga vid Torsjö deltog i byk Karet, och
man sade sammantaget, var så lugn att man gick upp på
en stige i gick upp på kanten i stället med skakar
eller jylde på det lute Honnan rikade halva på den
an lute hela kanten i föt i karet i gick ligga där en
god stund innan olyckan upptäcktes i man gick upp henne
Hon var då bristligt berödd om hela kroppen under ta-
gades avsikten knän i armbågen i något hopp om hennes
vederfärd framme ej, men man trodde fullt i fast att om
henneskapat varit henne i föt till henne om hand med
sin kunnighet i sina delar som ansågs för ofelbara så
hade hon föt leon - Om bara henneskapat vadd henne
så hade man inte lagt henne i rännstolen i stället
vatten över henne utan hon hade blivit mer i myllstaden.

i det lilla det när de gamle talade dörom. Ni fick den arma
ligga på knän & armbrågar tillis hon dog efter flera dagars
och hårda plågor, men var alldeles riddis & litade helt på
henskapet [den skymtan således var liksom vid Jond-
buga hushållens omsorg om jalket & duffas tillit till
hushållens vid sjukdom & usid. Tidpunkten var ungefär
den sanna, därför var jag tagit med denna händelse
som en parallel till det förut beskrivna, vidskäplige före-
ställningar jagas dock även hos de nre bildade hushåll.
Si fortjock Anna Andersdotter samdoms & ungdoms tid
jättes på händelse & gjädjeämnen men rikst på arbete &
stet under en sträng allersädesde styornas ledning & år
1846 ingick hon äktenskap med Per Tundson & blev hus-
mans kvinna å 2:24 Skump ämn Kristin Kallén, Enliga
efter några försomnen ättelög, di man ända in i tra
om jag minns tyckt sig höra mytiska ljud på baka-
stet det i samband med traller.
Om med detta är man jagare vid en myt & med händelse
ikt skrivit i denna berättelse.

Nedanstående är avslutna tre sidorna 6-12

Det tredje allmänt ut en kvinna kunde förskaffa sig en liten barnbänk genom att bygga genom en "jolkamm" men det var ansett som ansvarslost gentemot barnet då detta i sig själv skulle få något djuriskt om sig, blev det en pojke skulle han matteras på en omkring på tre ben med det fjärde som svans, han blev varmlid, var en vrick för kända kvinnor, måste ställa med andra barnen som ej ville kännas vid honom. En dag en när han var som andra undockor var honom. Det var summita personer med samma ögon bryn i örnada i avskilt som andra in i renare delar av 1800-talet blivit ansett för varmlid.

Blev det en flicka blev hon missa i smyg sig som sedan genom det minsta bit boisthet, lyckligt i hon yttligt matas tid in till dem som tredje sig sidan av maran när de plågas av en rolig andhämtning i dålig sömn. Skada in i vissa dagar var det summita gamla personer med andfäppa c. d. som om som fullt lätet alla bit där de tryckt sig i maran försvinna i vänt rina skedda under sången när de lågt sig. En frige boken i boken man frige
litate in maran man boken